

1 Melyek az intézkedések különböző típusai?

A per tárgyalása általában hosszabb vagy rövidebb ideig tart. Ez a tárgyalás különböző szakaszaiból és fokaiból eredő késelem néha a késelemes ítélethozatalra és az ítélet ebből eredő késelemes jogerőre emelkedésére tekintettel a kért jogvédelem nem kellő hatékonyságához vezethet. E tekintetben a jogalkotó egy sor intézkedésről rendelkezett annak érdekében, hogy biztosítsa a kért bírói védelem eredményességét.

A követelés biztosításával kapcsolatos tárgykört a polgári perrendtartás (bolgár Pp.) 389–404. cikkének rendelkezései szabályozzák.

A bolgár Pp. 391. cikke szerint a követelés biztosítása akkor megengedett, ha ezen ideiglenes intézkedés hiányában a felperes számára lehetetlen vagy meglehetősen nehéz lenne az ítéletből eredő jogainak gyakorlása, és ha a) a követelést szilárd okirati bizonyíték támasztja alá, vagy b) a kötelmekről és szerződésekről szóló törvény 180. és 181. cikke alapján a bíróság által meghatározott összegű biztosítékot kell nyújtani. Biztosíték akkor is kérhető, ha szilárd okirati bizonyíték áll rendelkezésre.

Az ideiglenes intézkedések elrendelésének alapvető előfeltétele és kötelező feltétele ezért annak kockázata, hogy a felperes nem tudja gyakorolni az esetlegesen megalapozott követelésre tekintettel adott esetben meghozandó ítéletből eredő jogait.

A követelés biztosításának engedélyezéséhez a bíróságnak fel kell mérnie, hogy teljesülnek-e a következő előfeltételek: a követelés biztosításának szükségessége, a követelés és valamely, a konkrét ügy szükségletei és a kifejezetten kért jogvédelem szempontjából megfelelő és kellő – a felperes által megjelölt – ideiglenes intézkedés valószínű igazoltsága.

A bolgár Pp. 397. cikkének (1) bekezdése szerint a jog az alábbi ideiglenes intézkedésekről rendelkezik:

ingatlan elkobzása,

ingó vagyontárgyak és követelések, köztük társasági részesedések lefoglalása,

a bíróság által meghatározott egyéb megfelelő intézkedések, köztük gépjármű lefoglalása vagy a végrehajtás felfüggesztése.

A bíróság a követelés összegének erejéig több ideiglenes intézkedést is elrendelhet.

2 Milyen feltételekkel hozhatók ilyen intézkedések?

2.1 Az eljárás

A bolgár Pp. 34. fejezetében foglalt rendelkezések alapján valamely követelés biztosítása megengedett:

a bolgár Pp. 389. cikke szerint – valamennyi követeléstípus esetén – az ügy állására tekintet nélkül, a fellebbezési eljárás alatt folytatott bírósági vizsgálat lezárását megelőzően,

a bolgár Pp. 390. cikke szerint az összes követelés biztosítható a keresetindítást megelőzően is.

Ideiglenes intézkedés iránti kérelem folyamatban lévő ügyet illetően:

E kérelmet a felperes a jogvita rendezésére hatáskörrel rendelkező bírósághoz nyújtja be. Valamely követelés biztosításának engedélyezéséhez fenn kell állniuk a bolgár Pp. 391. cikkében rögzített előfeltételeknek: a követelés valószínű igazoltsága, a követelés biztosításának szükségessége (pl. annak kockázata, hogy a felperes nem tudja kielégíteni követelését, amennyiben annak a bíróság helyt ad), valamint a meghatározott intézkedés alkalmassága. A bolgár Pp. 391. cikkének (2) és (3) bekezdésével összhangban hiányos bizonyíték esetén a bíróság saját belátása szerint kérheti egy általa meghatározott pénzügyi biztosíték rendelkezésre bocsátását.

A követelés biztosítása az ügy felfüggesztése alatt is megengedett.

Jövőbeni követelés biztosítására irányuló kérelem:

A kérelmet ott kell előterjeszteni, ahol a felperes állandó lakcímmel rendelkezik, vagy ahol a követelést biztosítását szolgáló vagyon található. A „végrehajtás felfüggesztésére” irányuló ideiglenes intézkedés engedélyezése iránti kérelem előterjesztése esetén a kérelmet a végrehajtás helye szerint illetékes, hatáskörrel rendelkező bírósághoz kell benyújtani.

A bíróság – amennyiben jövőbeni követelésre tekintettel rendel el biztosítási intézkedést – meghatározza a követelés előterjesztésének határidejét, amely nem haladhatja meg az egy hónapot. Az ilyen ideiglenes intézkedések elrendelésének anyagi előfeltételei megegyeznek a folyamatban lévő ügyet érintő ideiglenes intézkedések elrendelésének előfeltételeivel.

A kérelemben meg kell jelölni a kért ideiglenes intézkedést és a követelés értékét. A kérelmet – a bíróságoknak a bolgár Pp. 104. cikke szerinti hatáskörétől és illetékességétől függően – a megfelelő regionális bírósághoz vagy járásbírósághoz kell benyújtani.

A kérelmet előterjesztheti az érintett személy vagy annak eljárásbeli képviselője, illetve ügyvédje. A kérelem másolatára nincs szükség, mivel azt nem küldik meg az ellenérdekű félnek.

A bíróság által elrendelt ideiglenes intézkedések végrehajtásának eszközei:

az ingatlan elkobzása – a nyilvántartó hatóság intézkedésével,

az adós ingó vagyontárgyainak és követeléseinek lefoglalása – állami vagy magánvégrehajtó intézkedésével, beleértve részéről harmadik felek, például bankok és más hitelintézetek értesítését is,

gépkocsikat érintő ideiglenes intézkedések esetén – a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező közlekedésrendészeti szolgálat intézkedésével,

a „végrehajtás felfüggesztésére” irányuló ideiglenes intézkedés esetén – a megadott engedélyre vonatkozó bírósági határozat egy példányát be kell nyújtani a végrehajtási eljárást folytató bírósági végrehajtóhoz,

a jog által előírt egyéb intézkedések – az érintett személy által választott megfelelő állami vagy magánvégrehajtó intézkedésével.

2.2 A főbb feltételek

Az ideiglenes intézkedések engedélyezésének (fent ismertetett) anyagi előfeltételeit a bolgár Pp. 391. cikke rögzíti.

Tartási követelés biztosítása a bolgár Pp. 391. cikkében foglalt követelmények teljesítésének hiányában is megengedett; ebben az esetben a bíróság hivatalból rendelhet el ideiglenes intézkedést.

A követelés részleges biztosítása is megengedhető, azonban kizárólag a kellő bizonyítékkal alátámasztott részek tekintetében.

3 Az ilyen intézkedések tárgya és jellege

3.1 Milyen típusú vagyontárgyakat érinthetnek az ilyen intézkedések?

Általánosságban az adós bármely vagyontárgya ideiglenes intézkedés tárgyát képezheti. Végrehajtás alól mentes követelések lefoglalása révén nem biztosítható pénzkövetelés.

A bolgár Pp. 393. cikkének (1) bekezdése értelmében nem biztosítható az állammal, állami intézményekkel és az egészségügyi létesítményekről szóló törvény 5. cikkének (1) bekezdése szerinti egészségügyi létesítményekkel szemben fennálló pénzkövetelés.

Az alábbi típusú vagyontárgyak képezhetik ideiglenes intézkedések tárgyát:

bankszámlák,
ingó vagyontárgyak,
ingatlanok,
gépkocsik, ami a lefoglalásukat illeti,
végrehajtási tevékenységek,

a jövőbeni adós meghatározott vagyontárgyai, ahogyan az a jogszabályokban kifejezetten rögzített egyéb esetekben szerepel.

3.2 Milyen hatásokkal járnak az ilyen intézkedések?

A vagyontárggyal való, adós általi bármely rendelkezés érvénytelen a hitelezőkkel vagy társhitelezőkkel szemben. Ami az ingatlanokat illeti, az érvénytelenség kizárólag a végrehajtásnak – a bolgár Pp. 452. cikke szerinti – nyilvántartásba vételét követően történt rendelkezések tekintetében áll fenn. A bolgár Pp. 453. cikke szabályozza a végrehajtás nyilvántartásba vételét vagy a lefoglalásról szóló értesítés kézhezvételét követően megszerzett jogok hitelezők és társhitelezők általi kikényszeríthetőségének eseteit.

A bolgár Pp. 401. cikke szerint a biztosított hitelező keresetet indíthat a felelős harmadik féllel szemben azon összegek és vagyontárgyak iránt, amelyek önkéntes rendelkezésre bocsátását e harmadik fél megtagadja.

A bolgár Pp. ideiglenes intézkedéseket szabályozó 401. cikkére tekintettel a követelések biztosítására irányuló eljárásokkal kapcsolatos költségeket a bolgár Pp. 514. cikkének megfelelően az a személy viseli, akinek kérelmére az ideiglenes intézkedéseket elrendelték.

3.3 Meddig érvényesek ezek az intézkedések?

A valamely követelés biztosítására vonatkozó engedélyt a bíróság azon elv alapján adja meg, hogy folyamatban lévő ügy vonatkozásában az adott ideiglenes intézkedést az ügy lezárása előtt jogerőre emelkedett kapcsolódó ítélettel rendelték el.

A bíróság – amennyiben jövőbeni követelésre tekintettel rendel el biztosítási intézkedést – meghatározza a követelés előterjesztésének határidejét, amely nem haladhatja meg az egy hónapot. Amennyiben a megállapított határidőn belül a követelés előterjesztésére vonatkozó bizonyítékot nem terjesztettek elő, a bíróság hivatalból visszavonja az ideiglenes intézkedéseket a bolgár Pp. 390. cikkének (3) bekezdése alapján.

Olyan követelés előterjesztése esetén, amelyre tekintettel a bíróság ideiglenes intézkedést rendelt el – ahogyan ez rendszerint történik –, az ideiglenes intézkedés az ügy lezárásáig hatályban marad.

A bolgár Pp. 402. cikke szabályozza az elrendelt ideiglenes intézkedések visszavonására irányuló eljárást. E cikk értelmében az érdekelt félnek kérelmet kell előterjesztenie, amelynek egy példányát át kell adnia az ideiglenes intézkedés elrendelését kezdeményező személynek. Ez utóbbi személy három napon belül kifogást terjeszthet elő. A bíróság zárt tárgyaláson visszavonja az ideiglenes intézkedéseket, amennyiben teljes mértékben meggyőződött arról, hogy az azok elrendelésének alapját képező ok már nem áll fenn, vagy az alperes nem bocsátott rendelkezésre biztosítékot az előírt határidőn belül a felperes által követelt teljes összeg letétbe helyezésével (a bolgár Pp. 398. cikkének (2) bekezdése). A bíróság ideiglenes intézkedések visszavonására vonatkozó végzése egy héten belül magánjogi panasszal támadható meg.

Az elrendelt ideiglenes intézkedéseknek a bolgár Pp. 398. cikke szerinti, más intézkedéssel való helyettesítése a következő két helyzetben rendelhető el:

az (1) bekezdés alapján – az egyik fél kérelmére eljáró bíróság a másik fél értesítését és az értesítéstől számított három napon belül előterjesztett kifogásainak figyelembevételét követően engedélyezheti az egyik intézkedéstípus más intézkedéstípussal való helyettesítését,

a (2) bekezdés alapján – valamely számszerűsíthető követelés biztosítása esetén az alperes a másik fél hozzájárulása nélkül bármikor pénzvadékkal vagy egyéb biztosítékkal helyettesítheti az engedélyezett biztosítékot a kötelekről és szerződésekről szóló törvény 180. és 181. cikkének megfelelően.

A bolgár Pp. 398. cikkének (1) és (2) bekezdésében rögzített esetekben a lefoglalást vagy elkobzást a bíróság visszavonja.

A jog nem zárja ki, hogy az alperes követelést támasszon a felperessel szemben az ideiglenes intézkedések által neki okozott károk megtérítése iránt, ha az elrendelt ideiglenes intézkedésekkel érintett követelést visszavonják vagy nem terjesztik elő az előírt határidőn belül, valamint ha az ügyet megszüntetik (a bolgár Pp. 403. cikke).

4 Van-e lehetőség az intézkedés elleni fellebbezésre?

A bolgár Pp. 396. cikke szerint a bíróságnak valamely követelés biztosítására vonatkozó határozatával szemben egy héten belül magánjogi panasz terjeszthető elő. A felperes esetében ez az egyhetes időszak a határozat kézhezvételekor kezdődik, míg az alperes (az a személy, akivel szemben az ideiglenes intézkedést elrendelték) esetében azon a napon kezdődik, amikor a bírósági végrehajtó, a nyilvántartó hivatal vagy a bíróság kézbesíti részére az elrendelt ideiglenes intézkedésekről szóló értesítést. A magánjogi panasz egy példányát el kell juttatni az ellenérdekű félhez, akinek arra egy héten belül választ kell adnia.

Ideiglenes intézkedések elutasítására vonatkozó határozat megtámadása esetén nem kell a felperes magánjogi panaszának egy példányát eljuttatni az alpereshez.

Amennyiben a fellebbviteli bíróság helybenhagyja az ideiglenes intézkedések elrendelésére vagy elutasítására vonatkozó határozatot, a határozattal szemben nincs helye felülvizsgálati kérelemnek. Amennyiben a fellebbviteli bíróság elrendeli az elsőfokú bíróság által elutasított ideiglenes intézkedéseket, határozata a legfelsőbb semmítészék előtt magánjogi panasszal támadható meg, ha teljesülnek a bolgár Pp. ezt lehetővé tevő 280. cikkében foglalt előfeltételek.

A jelenleg hatályos bolgár Pp. szerint az elrendelt ideiglenes intézkedések és a bíróság által az ideiglenes intézkedések elrendelésének feltételeként meghatározott biztosítéki összeg is megtámadhatók fellebbezéssel. A fellebbviteli bírósághoz benyújtott fellebbezés ugyanakkor nem függeszti fel az ideiglenes intézkedések hatályát egészen addig, amíg a magasabb fokú bíróság nem határoz a fellebbezésről, és hatályon kívül nem helyezi az intézkedéseket.

Utolsó frissítés: 03/01/2018

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.